

අයිත්ස්ටයින්, සොසුර හා බල බල්ලා

බුදුන් වහන්සේ බුද්ධත්වයට පැමිණීම සමග සිදු වූ ලෞකික චින්තන විප්ලවය අතිත්‍ය හා අනාත්ම සම්බන්ධයෙන් විය. නිත්‍ය ආත්මය, ශාස්වත හෙවත් දිගින් දිගට පවතින සදාකාලික ආත්මය මෙන් ම නැති වී යන ආත්මය පිළිබඳ අදහස ද උත්වහන්සේ විසින් ප්‍රතික්‍ෂේප කෙරිණි. බුද්ධත්වයේ සදහන් නොයෙකුත් දර්ශන මූලික වශයෙන් ගත්කල මේ කරුණු හා සම්බන්ධ විය. ඒ දර්ශනවලින් ඇතැම් දෑ ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය තුළ බිහි වූ දර්ශන විය. අතිත්‍ය හා අනාත්ම යනු කුමක්දැයි බුදුන් වහන්සේ වචනයෙන් විස්තර කිරීමට නොහැකි. ඒ වචනයෙන් විස්තර කළ හැකි ද නොවේ. ඇතැම් දෑ, විශේෂයෙන් ම විමුක්ති සාධක සම්බන්ධ දෑ, වචනයෙන් විස්තර කළ නොහැකි බව බුද්ධකාලීන භාරතීයයන් දැන සිටියහ. එකල විමුක්තිය ලබාගත්තේ යැයි සැලකුවන්ට මුනි යන වදන යෙදිණි. මුනිවත යනුවෙන් අප අද ද යොදන්නේ මුනි නොබැණ සිටීමට ය. මුනි නොබැණ, එනම් වචනයෙන් අදහස් ප්‍රකාශ නොකර සිටීම මුනිවරුන්ගේ වත හෙවත් වෘත්තය විය. බුදුන් වහන්සේට ද මුනි යැයි කියැවෙයි.

වචන, වචනවලින් සැදුණු වාක්‍ය හා වාක්‍ය බණ්ඩ අවශ්‍ය වන්නේ අදහස් සන්නිවේදනයෙහි දී ය. එනම් වෙනත් අයකුට අප අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ දී හා වෙනත් අයගේ අදහස් අප ලබා ගැනීමේ දී ය. එසේත් නැතහොත් අප අප සමග ම දැනුවත්ව, සවිඥානික ව කතා කිරීමේ දී ය. අපි බොහෝ විට තනිව ම සිටීමේ දී ද වචන යොදා ගනිමු. එහි දී වෙනත් අයකු සමග කතා නොකෙරෙයි. එහෙත් අප සියලුම තේරුම් ගන්නේ වචනවලින් හා ඒ ආශ්‍රිත වාක්‍ය හා වාක්‍ය බණ්ඩවලින් පමණක් යැයි නොසිතිය යුතු ය. ඇතැම් දෑ වචනවලින් විස්තර කිරීමට නොහැකි යැයි කියමු. එසේත් නැත්නම් යමක් ප්‍රකාශ කිරීමට වචන නැතැයි අපි කියමු. මෙවැනි අවස්ථාවල දී බලපාන්නේ යම් පුද්ගලයෙකුගේ වචන කෝශයෙහි ඇති අඩුවක් පමණක් නොවේ. සමස්ත වචන කෝශයෙහි ම ඇති අඩුපාඩුම එහි දී බලපායි. වචන හා ඉන් සමන්විත භාෂාව යනු එක් අතකින් ගත් කල අපේ හැගීම, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට අප විසින් තනාගනු ලැබ ඇති (නිර්මාණය කෙරුණු) මෙවලමක්, ආශ්‍රයක් වෙයි. මේ මෙවලම සර්ව සම්පුර්ණ වුවක් නොවේ. අප යම් ප්‍රමාණයකට සිතන්නේ භාෂාව ඇසුරින් වුවත්, අපේ අදහස් යම් ප්‍රමාණයකට භාෂාවෙන් නිර්ණය වුවත් අපේ සියළුම අදහස් හැගීම භාෂාවෙන් නිර්ණය වන්නේ යැයි සිතීම වැරදි ය. එසේ ම අපේ සියළුම අදහස් හා හැගීම් භාෂාවක් ආධාර කරගෙන පමණක් ප්‍රකාශ කළ හැකි යැයි සිතීම ද වැරදි ය.

අප රටේ ඇතැම් පශ්චාත්තනවාදී අනුකාරකයන් මිනිසා යනු භාෂා නිර්මිතයක් යැයි කියනු අප අසා ඇත. මෙයින් අදහස් වන්නේ මිනිසාගේ සිතීම ද ඇතුළු ක්‍රියාකාරකම් භාෂාව මගින් නිර්ණය වෙන බව ය. මෙය මේ අනුකාරකයන් බටහිර පශ්චාත්තනවාදීන්ගෙන් ලබා ගත් කසිකබල් අදහසකි. බටහිරයන් හා ඔවුන් අනුව යන මෙරට අනුකාරකයන් සිතන්නේ මෙය ගැඹුරු අදහසක් බව ය. එහෙත් බටහිරයන්ට භාෂාව යනු කුමක්දැයි නොතේරුණාට අප පළි නැත. මේ අදහස ප්‍රතික්‍ෂේප කිරීම සඳහා කළ යුත්තේ භාෂාවක් නොදන්නා පුද්ගලයන් ගැන හා භාෂාව මිනිසුන්ගේ නිර්මාණයක් ලෙස සලකමින් භාෂාව නිර්මාණය කර ගැනීමට පෙර මිනිසුන්ට ක්‍රියාකාරකම් නොතිබුණේ දැයි ප්‍රශ්න කිරීම පමණකි. පැහැදිලිව ම මිනිසුන් යම් වකවානුවක දී පමණක් භාෂාව නිර්මාණය කර ගත්තේ නම් එයට පෙර ඔවුන් භාෂාවක් නැතිව ක්‍රියා කෙළේ කෙසේ ද යන ප්‍රශ්නය පැන නගියි. ඔවුන්ට අදහස්, හැගීම් නොතිබුණේ ද? මිනිසුන් සැමදාමත් භාෂා දැන ගෙන සිටියේ යැයි උපකල්පනය කළ ද, පුද්ගලයන් පිළිබඳ ප්‍රශ්නය වෙයි. පුද්ගලයන් භාෂා නොදනිති. එහෙත් ඔවුන්ට ද අදහස් හා හැගීම් ඇත. ඔවුන්ගේ අදහස් හා හැගීම් පාලනය කෙරෙන්නේ කුමකින් ද?

ඒ හැරෙන්නට අප ප්‍රාණීන්, එනම් බටහිර ජීව විද්‍යාවෙහි දී නොසැලකෙන පණ නම් ගුණය ඇති සතුන්, ගතහොත් අපට පෙනී යන කරුණ නම් ඒ සතුන් ද සන්නිවේදනය කර ගන්නා බවත් එහෙත් ඔවුන්ට භාෂාවක් යැයි කී හැකි යමක් නැති බවත් ය. එමෙන් ම ඒ සතුන් ද කල්පනා කරන බව, සිතන බව හා ඔවුන්ට ද හැගීම් ඇති බව දැන් දැන් බටහිර ජීව විද්‍යාවට ද වැටහෙමින් පවතියි. එසේ නම් පෙනී යන කරුණ නම් භාෂාව කෙතරම් වැදගත් වුව ද සිතීමෙහි දී, හැගීම් ඇති වීමෙහි දී, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමෙහි දී ආදියෙහි දී ඉන් කෙරෙන කාර්යය සීමිත බව ය. තවත් පැත්තකින් ගතහොත් මිනිසා විසින් නිර්මාණය කර ගනු ලැබ ඇති චිත්‍ර කර්මය, සංගීතය, නාට්‍යය ආදී කලාවන්හි ද භාෂාවක් සිදුවන කාර්යය ද යම් ප්‍රමාණයකට සිදු වෙයි. භාෂාව ද එක් ආකාරයකින් ගත් කල කලාවක් වෙයි.

භාෂාව නිසි ලෙස මනා ව පටිභරණය කිරීම ම කලාවක් වෙයි. එහෙත් බටහිර නූතනත්වයෙන් පසුව සමාජයෙහි කලාව යනුවෙන් වෙන් කර ගත් කොටසක් වෙයි. එසේ කලාව භාෂාවෙන් වෙන් කර සැලකුවත් නැතත් භාෂාවෙන් කෙරෙන යම් යම් දෑ කලාවෙන් ද සිදුවෙයි. චිත්‍රයක් යනු මූලික වශයෙන් රස විඳීම සඳහා යොදා ගැනෙන්නක් වුව ද ඉන් අදහස් හා හැඟීම් ද ප්‍රකාශ වෙයි. අදහස්, හැඟීම් ප්‍රකාශ නොවී රස විඳින්නේ කෙසේ ද යන්න ම ප්‍රශ්නයකි. චිත්‍රයකින් ප්‍රකාශ කෙරෙන අදහස මුළුමනින් ම වචනවලින් ප්‍රකාශ කළ හැකි ද? එසේ ප්‍රකාශ කළ හැකි නම් චිත්‍රයක අවශ්‍යතාවය කුමක් ද? සංගීතය සම්බන්ධයෙන් ද එවැනි ප්‍රශ්න නැගිය හැකි ය.

එක් රූපයක් වචන දහස් ගණනක් වටින්නේ ය වැනි අදහසක් ගෙන දෙන ඉංගිරිසි ප්‍රකාශනයක් වෙයි. ඉන් කියැවෙන්නේ රූපයකින් නැතහොත් පින්තූරයකින් වචන දහස් ගණනකින් කියැවෙන දේට වඩා වැඩි දෙයක් කියැවෙන බව ය. චීන භාෂාවෙහි ශබ්දයක් හඟවන අකුරු වෙනුවට ඇත්තේ අදහසක් ගෙන දෙන සංකේත හෙවත් රූප ය. එහි එක් රූපයකින්, එනම් සංකේතයකින්, වෙනත් භාෂාවක බොහෝ විට එක් වචනයකින් නැතහොත් වචන කිහිපයකින් දෙන අදහසක් ප්‍රකාශ වෙයි. මෙයින් චීන චින්තනයෙහි ඇති වැදගත් ලක්ෂණයක් ද ප්‍රකට වෙයි. චීන ජාතිකයන් සමස්තය එකක් ලෙස සැලකීමට පුරුදු වූහ. ඔවුහු යමක් කොටස්වලට කැඩීමට වඩා එකට ගැනීමට ප්‍රිය කළහ. ඔවුන්ගේ දර්ශනයෙහි ඇති යින් යෑන් සංකල්පයට අනුව යින් හා යෑන් එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ වුව ද ඒවා එක එකක් අනෙක තුළ වෙයි. භාරතයෙහි ද මේ සමස්තය එකට ගැනීම පිළිබඳ අදහස ආර්ය සංක්‍රමණයට පෙර තිබුණි යැයි සිතා ගත හැකි ය. ආර්යයන් පැමිණීමෙන් පසුව ද ඒ අදහස එතරම් දුර්වල වී නොමැති බව බ්‍රහ්මන් සංකල්පය විකාශය වී ඇති ආකාරයෙන් ම පැහැදිලි වෙයි. එහෙත් භාරතය ආර්ය සංක්‍රමණය තුළ සංස්ලේෂණයට මෙන් ම විශ්ලේෂණයට ද නැඹුරු වී ඇති බව පෙනෙයි. වචන ශබ්දවලට කැඩීමටත් ඒ ශබ්ද අඝරවලින් සංකේතවත් කිරීමටත් භාරතය පියවර ගෙන ඇත. අඝර යන්නෙහි තේරුම ඝෂය නොවීම යනුයි. අකුරක ඝෂය නොවන, එනම් නැති නොවන මූලික වුවක් අඩංගු වන බව ඉන් අදහස් වෙයි. මේ සංකල්පය තුළ ආත්මවාදයක් ද ඇති බව තේරුම් ගැනීම අපහසු නොවේ. එසේම එහි විශුක්ත බවක් ද වෙයි. අ ශබ්දය හා අ අකුර අතර ඇති සම්බන්ධය කුමක් ද? අ යනු අ ශබ්දය දැක්වීම සඳහා නිර්මාණය කෙරී ඇති විශුක්ත සංකේතයක් පමණකි. චීන සංස්කෘතියෙහි ආත්මවාදයක් හෝ ආත්මය පිළිබඳ අදහසක් නැත. එය සංයුක්ත සංස්කෘතියකි. එහෙත් යුදෙව් ආදී සංස්කෘතීන්හි ආත්මය පිළිබඳ අදහස මෙන් ම විශුක්ත භාවය ද මුල් බැසගෙන ඇත. ඒ ඒ භාෂාවල මුලින් ම අඝර හෙවත් අකුරු නිර්මාණයෙහි දී ආත්මය යන සංකල්පය හා විශුක්තබව කෙතරම් දුරකට පාදක වී ඇත්දැයි නොදනිමි. එය ගවේෂණයක් (හා ප්‍රවාද නිර්මාණයක්) සඳහා සුදුසු මාතෘකාවක් වෙයි. කෙසේ වෙතත් එක් භාෂාවක අකුරු නිර්මාණය වීමෙන් පසුව තවත් භාෂාවක් විසින් අකුරු නිර්මාණය කරනු ලැබීමට ඒ දෙවැනි භාෂාවට විශුක්ත ආත්මවාදී පසුබිමක් තිබිය යුතු යැයි මින් අදහස් නොකෙරෙයි.

අද විශේෂයෙන් ම බටහිර ර්නියා පශ්චාත්ව්‍යුහවාදී (පශ්චාත්නූතනවාදී) වාග් විද්‍යාඥයන්ගේ කතා බහට ලක්වන කරුණක් ගැන ද මෙහි දී සඳහන් කළ යුතු ය. ඔවුන්ට අනුව භාෂාවක වචනවල ශබ්දය හා ඉන් කියැවෙන දෙය අතර සම්බන්ධයක් නැත. බල්ලා යන ශබ්දය හා ඉන් කියැවෙන සතා අතර සම්බන්ධයක් නැත. බල්ලා යන ශබ්දයෙන් කියැවෙන සතා ඉංගිරිසියෙන් බෝග් වෙයි. බෝග් හා බල්ලා අතර සමානත්වයක් හෝ වෙනත් සම්බන්ධයක් හෝ නැත. මේ නිරීක්ෂණය ඔස්සේ ගොස් සොසන්ර නම් බටහිර වාග් විද්‍යාඥයා වචන පිළිබඳ ව නව මතයක් ප්‍රකාශ කර ඇත. ඔහු කියන්නේ වචනයක් යනු සංඥායකයක් (සින්නිගයර්) බව හා ඉන් කියැවෙන්න සංඥායිතයක් (සින්නිගයිඩ්) බව ය. සංඥායකය හා සංඥායිතය අතර සම්බන්ධයක් නැත. බල්ලා යන ශබ්දය හා බල්ලා යන වචනයෙන් හැඳින්වෙන සතා අතර ඇති සම්බන්ධයක් නැත. බල්ලා යන ශබ්දයෙහි බල්ලකුගේ රූපය හෝ බල්ලා බුරුන ආකාරය හෝ වෙනත් බල ශූණයක් හෝ අන්තර්ගත වී නැත. බල්ලා යන ශබ්දය සියළු බල ශූණවලින් ස්වායත්ත වෙයි. මේ බටහිර වාග් විද්‍යාඥයන්ට අනුව තවත් දෙයක් වෙයි. එනම් එක් සංස්කෘතියක අදාළ වචනයෙන් දෙන හැඟීම වෙනත් සංස්කෘතියක අදාළ වචනයෙන් නොදෙන බව ය. උදාහරණයක් ලෙස ගතහොත් සිංහල සංස්කෘතියෙහි බල්ලා යන ශබ්දය ඇසුරු වීට සිංහලයකුට ඇතිවන හැඟීම හා ඉංගිරිසි සංස්කෘතියෙහි බෝග් කී විට ඉංගිරිසි ජාතිකයකුට ඇති වන හැඟීමෙන් වෙනස් වෙයි. ඉංගිරිසියෙන් බෝග් කී විට ඉංගිරිසි ජාතිකයන් බල්ලන්ට දක්වන විශේෂ කැමැත්ත ද කියැවෙයි. ඉංගිරිසි ජාතිකයෝ ඔට්ටුවට බල්ලන් අතර දිවීමේ තරග පවත්වති. ඉංගිරිසි බෝග් යන්නෙහි මේ බල රෝස් හෙවත් බෝග් රෝස් යන්න ද අන්තර්ගත වෙයි. එහෙත් සිංහල බල්ලා යන ශබ්දයෙන් මේ එකක්වත් සිංහලයකුට නොහැගෙයි.

වත්මන් බරහිර පශ්චාත්තනවාදී වාග් විද්‍යාඥයන්ට අනුව වචනයක් සංද්‍රව්‍යකයක් වන අතර ඉන් කිඤ්චෙන සංද්‍රව්‍යතය භාෂාවෙන් භාෂාවට, එනම් සංස්කෘතියෙන් සංස්කෘතියට වෙනස් වෙයි. එසේ ම ඔවුන්ට අනුව ඒ සියළු සංද්‍රව්‍යතයන්ට පිටුපස ප්‍රඥප්තයක් (රෙගරන්ට්) ද වෙයි. බල්ලා හා රෝගී පිටුපස ඒ ඒ සංස්කෘතියෙන් ස්වායත්ත වූ කකුල් හතරක් ඇති, බුරුන, ඇතුළු වීට සපාකන, හොඳ ඉවක් ඇති ජෛවීය වස්තුවක් (වාස්තවික බල බල්ලෙක්!) සිටින්නේ ය යනු මෙහි අදහස වෙයි. බරහිර වාග් විද්‍යාඥයන් බල්ලා සහ රෝගී අතර සාපේක්‍ෂ බවක් දැවුම ද ඔවුන්ට නිරපේක්‍ෂකත්වයෙන් මිඳීමට නොහැකි බව මේ උදාහරණයෙන් ද පෙන්වුම් කෙරෙයි.

අයින්ස්ටයින් විද්වතා සාපේක්‍ෂතාවක් ගැන කතා කළ ද එය ද සාපේක්‍ෂතාවක් වූයේ සීමිත අර්ථයකිනි. සාපේක්‍ෂතාවාදයට අනුව එක් එක් නිරීක්ෂකයාට සාපේක්‍ෂව සිද්ධි දෙකක් අතර කාල අන්තර හා දුර වෙනස් වුව ද, වෙනස් නොවන නිරපේක්‍ෂයක් වෙයි. එයට සාපේක්‍ෂතාවාදයෙහි කිඤ්චෙන්වේ අවකාශ කාල ප්‍රාන්තරය කියා ය. මේ අවකාශ කාල ප්‍රාන්තරය එක් එක් නිරීක්ෂකයාගෙන් නිරීක්ෂකයාට වෙනස් නොවේ. එක් එක් නිරීක්ෂකයා සිද්ධි දෙකක් සම්බන්ධයෙන් කාලය හා දුර වෙන වෙන ම ගත්කල වෙනස් මැනීම් කරන නමුදු අවකාශ කාල ප්‍රාන්තරය සම්බන්ධයෙන් ගත්කල කරන්නේ එකම මැනීමකි. මෙයින් කිඤ්චෙන්වේ සාපේක්‍ෂතාවාදය තුළ වුව ද නිරීක්ෂකයාගෙන් ස්වායත්ත වූ මිනුමක්, එනම් වාස්තවික යථාර්ථයක් තිබෙන බව ය. මෙය යම් තරමකට හෝ වෙනස් වූයේ ක්වොන්ටම් භෞතිකයට දුන් කෝපන්සේගන් විචරණය තුළ ය. එහෙත් ඒ විචරණය දැන් දැන් බරහිර ප්‍රශ්න කෙරෙමින් පවතියි. සොසුර විද්වතාගේ වාග් විද්‍යාව ඇත්තේ ද මේ සීමිත සාපේක්‍ෂතාවය තුළ ය. එයට අනුව භාෂාවෙන් භාෂාවට ඒ ඒ වචන ඔස්සේ ලැබෙන අර්ථ වෙනස් වුව ද, ඒ පිටුපස භාෂාවෙන් ස්වායත්ත වූ වාස්තවික යථාර්ථයක් වෙයි. සොසුර විද්වතා හා අයින්ස්ටයින් පඩිවරයා වෙනස් සෛත්‍රවල ක්‍රියාත්මක වුව ද ඔවුන් දෙදෙනාට ම පදනම වූයේ ශ්‍රීක යුදෙව් ක්‍රිස්තියානි චින්තනය ය.

මහාචාර්ය නලින් ද සිල්වා